

روش تحقیق و شیوه نگارش در حقوق

مؤلف:

دکتر شک الله نیکوند

(عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین - پیشوا)

انتشارات فرهنگ‌شناسی

۱۳۹۵

روش تحقیق و شیوه نگارش در حقوق

مؤلف: دکتر شکرالله نیکوند

تایپ و صفحه‌آرایی: شیرین میرزانی

ناشر: نشر فرهنگ شناسی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵

نوع چاپ: اول

قیمت: ۲۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۳-۴

mail: farhangshenasi@hotmail.com

www.farhangshenasi-r.com

آدرس: تهران، خیابان انتح شاهی، نبش خیابان ششم، پلاک ۳۶۶، طبقه چهارم، واحد ۱۲.

تلفن: ۸۸۷۳۵۴۵۵۲ - ۰۹۱۰۹۸۰۱۲۳ - ۰۹۱۰۹۸۰۵۹ - ۸۹۷۸۵۰۵۹

سرشناسه	نیکوند، شکرالله
عنوان و نام پدیدآور	روش تحقیق و شیوه نگارش در حقوق / شکرالله نیکوند.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات فرهنگ شناسی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۵۸ ص.: جدول ۱: ۵/۱۴×۲۱/۵.
شابک	978-600-6724-49-2
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه
موضوع	حقوق -- تحقیق -- روش شناسی
موضوع	Law -- Research -- Methodology
موضوع	پایان نامه ها -- شیوه نامه
موضوع	-- Style manuals Dissertations, Academic
رده بندی کنگره	۸۵/۹۰۹۱۳۹۶: K
رده بندی دیویی	۳۴۰/۰۷۲:
شماره کتابشناسی ملی	۴۶۰۴۳۴۱:

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۱
بخش نخست: مفاهیم و تعاریف	
فصل نخست: روش تحقیق.....	۱۵
انواع روش تحقیق.....	۱۶
فصل دوم: فیش برداری و شیوه جمع آوری مطالب.....	۱۹
فصل سوم: مقاله، پایان نامه و رساله.....	۲۵
مقاله.....	۲۵
پایان نامه.....	۲۷
رساله.....	۳۰
بخش دوم: موضوع و عنوان تحقیق	
فصل نخست: نحوه انتخاب موضوع.....	۳۵
فصل دوم: ویژگی های عنوان تحقیق.....	۳۷
فصل سوم: تبیین و توضیح عنوان تحقیق.....	۴۱
۱- بیان مسأله.....	۴۱
۲- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق.....	۴۲
۳- سوابق و پیشینه تحقیق.....	۴۳
۴- سؤالات تحقیق.....	۴۴

۴۶	۵- فرضیه‌های تحقیق
۴۸	۶- روش تحقیق
۴۹	۷- نوع تحقیق
۵۰	تحقیق بنیادی
۵۰	تحقیق کاربردی
۵۱	تحقیق اقدام پژوهی
۵۱	تحقیق توصیفی - تحلیلی
۵۴	۸- ساختار تحقیق یا تقسیم مطالب (پلان)
۵۷	۹- اهدای تحقیق

بهش سوم: شیوه نگارش و نحوه ارجاع

۶۱	فصل نخست: شیوه نگارش مقاله
۶۱	مبحث نخست: ضوابط شکل مقاله
۶۳	چکیده
۶۴	مقدمه
۶۶	مبحث دوم: ضوابط ماهوی مقاله
۶۹	فصل دوم: شیوه نگارش پایان‌نامه و رساله
۶۹	مبحث نخست: حجم یا تعداد صفحات و عنوان
۷۰	مبحث دوم: راهنمایی توسط استاد و منابع متعدد
۷۳	فصل سوم: نحوه ارجاع و آدرس‌دهی
۷۴	مبحث نخست: استاد پاورقی یا پانویس
۸۴	مبحث دوم: استاد درون‌متنی یا میان‌نوشت
۹۱	مبحث سوم: استاد پی‌نوشت

بخش چهارم: مطالعه تطبیقی و نحوه تنظیم منابع

فصل نخست: مطالعه تطبیقی	۹۷
مبحث نخست: اهداف مطالعه تطبیقی	۱۰۳
۱- فهم بهتر قوانین داخلی	۱۰۳
۲- رفع نواقص و اصلاح قوانین داخلی	۱۰۵
۳- حل و فصل موارد تعارض قوانین	۱۰۶
۴- ماهم بین المللی حقوقی	۱۰۶
مبحث دوم: انواع مطالعه تطبیقی	۱۰۷
۱- انواع مطالعه تطبیقی از جهت موضوع	۱۰۸
۲- انواع مطالعه تطبیقی از جهت شکلی	۱۰۹
فصل دوم: تنظیم منابع و مآخذ	۱۱۵
مکان و نحوه تنظیم و ترتیب منابع	۱۱۸
تعداد منابع	۱۲۰
منابع واقعی و منابع غیر واقعی	۱۲۲
ترتیب و نحوه نگارش مشخصات منابع	۱۲۲
فصل سوم: نشانه گذاری و نقش آن در نگارش	۱۲۷
نقطه (۰)	۱۳۰
ویرگول یا نشانه درنگ (،)	۱۳۱
نقطه ویرگول (؛)	۱۳۳
نشان تفسیر یا دو نقطه (:)	۱۳۴
نقاط معلق یا نشان حذف (...)	۱۳۵
نشان بیان گویش یا گیومه « »	۱۳۷
نشان پرسش (?)	۱۳۹
نشان تعجب (!)	۱۴۰

۱۴۱	پرانتر یا دو کمان ()
۱۴۳	دو قلاب یا کروش
۱۴۵	فهرست منابع
۱۴۷	ضمائم

www.ketab.ir

پیشگفتار

نوشتن پایان‌نامه برای به پایان رساندن مقطع کارشناسی ارشد و یا تهیه و تنظیم رساله برای اتمام دوره دکتری از مهم‌ترین و سخت‌ترین کارهایی است که ذهن دانشجویان را به خود مشغول می‌کند. گاهی دانشجویان و محققان به اختیار یا ناچار سعی در نوشتن مقاله‌ای قابل قبول می‌نمایند ولی با سؤالات و مشکلات متعددی روبرو می‌شوند. نظام آموزشی در کشور ما در همه سال‌های گذشته بیشتر به اتمام و هدف خود را بر آموزش و انتقال مفاهیم گذاشته است و جای تاسف پژوهش واقعی و ارزشمند که منجر به تولید علم شود، خالی است.

درس کار تحقیقی در دوره کارشناسی بسته حقوق شروع خوبی برای مرحله پژوهش و تحقیق می‌تواند باشد ولی کمتر به آن توجه شده است و در واقع اکثر دانشجویان از آن بهره‌ای نمی‌برند و می‌توان یکی از واحدهای درسی با سهولت و بی‌اعتنایی از آن می‌گذرند. در برخی دیگر از رشته‌ها که برای فراغت از تحصیل و اتمام دوره کارشناسی ارشد به همه پایان‌نامه وجود دارد، مثل رشته معماری، دانشجویان به دلیل انجام کارهای عملی و مراجعه مکرر به استاد مربوطه جهت تصحیح و اصلاح امور انجام شده‌ها اندازه‌ای به مرحله پژوهش و کار عملی نزدیک می‌شوند.

در دوره تحصیلات تکمیلی اهمیت بیشتری به تحقیق و پژوهش داده می‌شود و از محقق انتظار می‌رود از مرحله جمع‌آوری مطالب و نظرات دیگران بگذرد و در جهت حل مشکلات حقوقی موجود، اندیشه و نظر جدید ارائه نماید. از لحاظ شکلی نیز اختصاص درس روش تحقیق در دوره

کارشناسی ارشد و دکتری موقعیت مناسب تری برای دانشجوی علاقمند فراهم می نماید تا با فراگیری نکات مهم و اصلی روش تحقیق بتواند اولین اثر فکری و معنوی از خود به یادگار بگذارد.

در چند سال اخیر که تدریس درس روش تحقیق و راهنمایی پایان نامه های مقاطع تحصیلات تکمیلی را برعهده داشتم با وجود چند کتاب تالیفی در این درس که توسط برخی نویسندگان در رشته های مختلف نوشته شده بود، بارها به فکر نوشتن کتابی در این موضوع بودم که علاوه بر اعمال سلیقه خود در شکل و ساختار کتاب، نکات مهم و ضروری برای نوشتن پایان نامه رساله و مقاله را داشته باشد و نمونه ای عملی نیز در ذیل برخی روش ها بیان و هرگونه مطلب زائد و غیرضروری نیز حذف شود.

در اینجا لازم می دانم از همکاران و تلاش فراوان مدیریت محترم انتشارات فرهنگ شناسی که چاپ و نشر این اثر را برعهده داشته اند صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم.

شکرا لله نیکوند

بهمن ۱۳۹۵

مقدمه

نگارش پایان‌نامه و رساله به‌عنوان آخرین مرحله مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری و به‌عنوان کاری نو و ابداعی حاوی نکات یا نظریه‌ای جدید از ارزش و اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. نوشتن پایان‌نامه توسط دانشجوی کارشناسی ارشد اولین قدم و نخستین تجربه تحقیق و پژوهش جدی برای به پایان رساندن مقطع تحصیلی است. در رساله دکتری از دانشجو انتظار بیشتر در وجه دارد به گونه‌ای که باید مطلب جدید حاصل از مطالعات دقیق و عمیق در خصوص موضوعی جزئی و تخصصی از رشته خود ارائه نماید. ابتدای شروع تحقیق و نگارش پایان‌نامه در نظر دانشجو کاری سخت و دشوار است و سواره با اشکالات و تذکراتی از طرف استاد راهنما روبه‌رو می‌شود که کار را جدی و سخت می‌نماید ولی با کمی تلاش و پشتکار به راحتی می‌توان این مرحله را پشت سر گذاشت و حلاوت داشتن اثری منحصر به فرد و ماندگار را چشید.

تهیه و تنظیم مقاله نیز در مرحله‌ای بالاتر نیاز به حجم مطالعه دقیق و عمیق و اظهار نظر تخصصی به همراه رعایت نکات شکلی و سبکی است. عمل تنظیمی در مجلات علمی پژوهشی مورد نظر است.

در این کتاب با عنوان «روش تحقیق» به‌عنوان منبعی برای درس روش تحقیق به توضیح و تشریح انواع روش‌های تحقیق و شیوه جمع‌آوری مطالب و تعریف مقاله، پایان‌نامه و رساله پرداخته است (بخش نخست).

در بخش دوم این کتاب نحوه انتخاب موضوع و عنوان تحقیق، ویژگی‌های عنوان تحقیق و تبیین و توضیح عنوان مشتمل بر بیان مسأله، پیشینه تحقیق، سؤالات تحقیق، فرضیه‌ها، روش تحقیق، نوع تحقیق و تقسیم مطالب آمده است.

بخش سوم به شیوه نگارش مقاله، پایان‌نامه و رساله و انواع ارجاع در مقالات اختصاص یافته است.

در بخش چهارم مطالعه تطبیقی و نحوه تنظیم منابع و مآخذ توضیح داده می‌شود و نمونه‌هایی از مقالات نیز از جهت نحوه ارجاع و آدرس‌دهی در قسمت پایانی این بخش قابل مطالعه است. در فصل سوم از این بخش با عنوان نشانه‌گذاری و نقش آن در نگارش به بررسی انواع نشانه‌ها و نحوه کاربرد آنها در جملات پرداخته است و سعی نویسنده بر آن بوده است تا نشانه‌هایی که در رشته‌های حقوقی بیشتر کاربرد دارد را توضیح دهد.